

BOUW VAN DE DRAAIBRUG AAN DE POMP TE OOSTKERKE

Jacques DE GROOTE

Bij het delven van het nieuw gedeelte van het *Ghedelfnieuwe varssche vaert* vanaf 1558 tot en met 1567, van Brugge, over Koolkerke en Pereboom tot aan Bekaf, naar Sluis, waarbij het deel Nieuwe Verse Vaart, van Damme naar Bekaf, werd afgesneden, werd er aan een groot deel van de parochianen van Oostkerke de mogelijkheid ontnomen om naar het dorp en de kerk van Oostkerke te gaan. Om daaraan te verhelpen werd een veer aangelegd.

1. In 1737 werd er een rapport opgemaakt om aan te tonen dat het goedkoper zou zijn een draaibrug te bouwen over de *vaert naer Sluys* op de plaats van de oude pomp van Oostkerke, die toen al een geruime tijd in slechte toestand verkeerde, in plaats van de pomp te vermaken, zoals voorzien werd in 1724 (zie cote A). De parochianen van Oostkerke hadden zich over de slechte toestand van de pomp beklaagd bij het magistraat van Brugge. (1) (2).

Raport ende beschattinghe nopende het nieuwe maeken van een ponton ofte een draeij brugge jnde vaert naer Sluys, ten dienste vanden prochiaen van Ooskercke sijnde tot laste vande stadt brugge, wanof door de prochiaen gedaen sijn differente clachten, soo aen mijnheeren van het magistraedt der voornomde stadt, als aen mijnheeren vande tresorie, die hebben bilieven gediend te wesen, van aenden onderschreven als oversiender van stadts wercken, te lasten van alles wel te exsamineren, jngevolgen van welcke doet te retfectteeren als volgt

Jnden eerste heeft hij onderschreven aen ueede te kennen dat hij bevonden heeft dat de twee pontons seer slecht worden emmers principale die tot Coelkercke dewelcke soo danigh slecht is, dat hij dese aenstaende wijnter saeijsen niet en safl connen dienen schoon sij maer over 18 jaeren nieuwe en is gemackt, ende gecost heeft ontrent de 96. lb. grooten, Voorts wat aengaedt de gonne van ooskercke de selve begint jnsgelijcx slecht te worden al hoe wel sij maer nieuwe gemackt en is ten jaere 1724 en ghecost heeft 90 lb. grooten volgens de beschattinghe ondertekent Charls pulinx Cotte A ; Doende voorders te noteeren dat dese twee pontons jaerlijckx veel costen van onderhoudt als breeder te sien is bij de annexie noticie vanden schiptimmerman Cotte B: Wanaf t'annee commune van thien jaeren bedraght 23 lb. gr. sonder de jaerlijckxsche voorders onkosten hier naer volgende te sien

(1) De pompe van Oostkerke lag op het kruispunt van de hedendaagse Pompestraat en de Verse Vaartdijk, namelijk de verbinding voor de Oosterkenaars, die, door het graven van de nieuwe Verse Vaart vanaf 1556, van hun parochie waren afgesneden, alsook de verbindingsweg tussen Oostkerke en Damme.

(2) SAB, 288. Pf. 3. Kanaal Damme-Sluis, 1582-1792

De timmer reparatie, bedraght voor de twee pompens jaerlijckx als hier vooren par annee commune van 10 jaeren tot 23 ponden grooten

<i>Dus voor een ponton comt</i>	<i>11:10:0</i>
<i>Item jder ponton van 4 maenden tot 4 maenden een reep van 15 vaemen dus drie op een jaer dat t'samen cost jaerlijckx vooe jder</i>	<i>6: 6: 0</i>
<i>Item de jaerlijckxsche oostvaeten handtbomen jsser werck en naegheis boven het goone voor schreven cost wel</i>	<i>2:10: 0</i>
<i>Item hetjaerlijckx pensioen van sorge draghen jaerlijckx</i>	<i>3: 0. 0</i>
	<i>lb 23: 6: 0</i>

Waer jeghens voorder te reflectteren doet, dat volighend het seggen vande prochiaenen sij cleijn gerief hebben door den gemelden ponton van ooskercke, om dies het af loopen met gelaede waghens en peerden, Volgens den standt vande dijcken niet alleen seer moeilijk ende priculues en is, nemaer oock daer door alle de landen liggende over den vaert tot bij de stede van Damme niet en connen gebruijckt worden, ende de vruchten jn schelven aldaer te lande moeten blijven staen, jn platse van te connen gebracht worden naer de schuere, t'gonne voorder oorsacke is dat niemant buijten een person oft twee die landen en can ofte en wilt pachten, daer andersiens deselve souden sijn ten gerieve van jaer een, ende dat den pompenier oock verclaert voor den gemelden prijs van drij ponden groote s'jaers deselve ponton niet te connen observeren eens deels omme den grooten arbeit die hij moet doen jn het waeter uijt te goisen t'gonne voorts comt soo door de reghens, als door de sleete vande selve ponton, als door de menichte vande passagiers die bij nachte en bij ontijde door hem pompenier moeten over gestelt worden

Om welke redens den onderschreven van advijse soude sijn onder correcte van ueeden te laeten maeken een draeiende brugghe, waer over niet aleen alle persoonen te voedt, nemaer oock met waghens en peerden souden connen passeren, sonder hulpe van een pompenier, gereserveert aleenlijck jn t'regart vande bargie, tgonne aen hem pompenier ofte den gone die soudt ghestelt worden, omme de selve draeiende brugge gaede te slaen, geen moeijt en soude moeten costen, ten willent de geseijde bargie altijt moet passeren ontrent de gestelde heure

Te meer omme dies de selve draeiende brugge aende stadt veel profitabeler wesen sal, als het macken vande nieuwe ponton want al is tdat het macken vande voorseijde draeiende brugge sal costen ontrent de somme van

lb. 80:0:0

Volgens de beschatinghe sub letter C ende bij publike besteedinghe waerschinnelick minder: daer nochtans den nieuwen ponton soude connen te belopen tot ontrent de 100 lb. groote

Soo doet te consideren dat de voornomden ponton, maer en sal connen dueren ontrent de 18 jaeren, ende het houtterwerck vande voor schreven geproponnerde draeiende brugge ontrent de 24 a 25 jaeren, midts de gematste caeije ofte hoofden altijt sal connen dienen emmers bedt dan hondertjaeren

Boven dat het onder houdt vande selve draeiende brugge, jaerlijckx maer en safl moeten costen tusschen de 4 a 5 ponden grooten Daer jn teghendeel het onderhoudt vande voor melde ponton soude moeten costen tot ontrent de 23 a 24 ponden grooten sjaers als blijckt yijt de respectieve notisien ofte specificaties hier nevens gevoucht onder de voorseijde letter B:

Waer boven noch te reflecteren doet dat het leggen vande dammen en het op vollen vande hoofden met aerde, midtschaders de caeije steen die moeten liggen onder ende nevens den pot, dus het leggen van deselve dammen, soude moeten costen ontrent de thien ponden grooten, top vollen vande hoofden ontrent de sestich ponden grooten, midts daertoe souden nodigh sijn ende toegebracht woorden, wel ontrent 400 schachten aerde ten advenante van 3 lb: grooten van jder schacht op den voet gelijk ueeden op den 27 april 1737 het verhooghen vande dijcken op lapschuere hebben besyedt, ende de voorschreven caeijsteenen soude beloopē tot ontrent de veertich pondt groote terwille daertoe soudt noedigh sijn ter n^o van ontrent 800 voeten ten advenante van twaelf groote den voet, alle het gonnen aende voorseijde stadt niet en soude costen, aengesien men vermint dat de voornomde prochiaenen van ooskercke al het selve souden doen ende leveren ter platse sonder eenighe vergelt, als daer toe te sullen employeeren eenighe oude sercken en stedt steenen die over hop sijn liggende op het kerckhof ende van oude tijden sijn vergaert, uijt het deel vande kercke dat voor desen is afgebrandt ende tot het voorschreven werck ten uijttersten begaen sijn

Waer door de voor melde stadt soudt commen te profiteeren emmers ontlast te worden van ontrent 110:0:0 ponden grooten

te weten over t'leggen vande dammen ontrent	10:0:0
het op vollen de hoofden met aerde	60:0:0
ende de caeijsteen ofte sercken en sedt orduijn	40:0:0

t'samen **lb. 110:0:0**

Welcke somme nochtans van lb. 110:0:0 ponden grooten ofte daer ontrent, geen deel en mackt van de begrootinghe vande onkosten hier vooren geroert, bedraghende als aldaer geseijt tot ontrent 248:0:0 gr. volgens de calculatie ofte notisie sub letter C

Laetende niet min alles aen het goet bestier ende voorsienigh oordeel van ueeden actum brugge desen 17. oust 1737

Hendrick Pulinx

Cotte A

Project ende memorie van hetgonne sal commen te beloopē het maecken van eene nieuwe pompe omme geleyt ende veroirboort te worden jnde sluyssche vaert /

Een nieuwe pompe moet wesen 38 voeten lanck ende moet wesen elf voeten wijt / Afvooren de plancken moeten dycke wesen vanden boom ende buydinghe twee duymen blyuens ende de ouerboorden moeten wesen drye duymen ende de weeghe. ende ouerdeel plancken metendick wesen drye duymen /de wulghe dobbelynghe dicke wesen twee duymen ende de vranghen moeten syn thien duymen breed ende ses duymen hooghe ende moeten van malkandren ligghen een voet ende de houtten moeten syn thien duymen breed ende vier duymen dicke ende moeten van malkander syn een voet / ende moet syn al houteerpoot / ende de balken vande valen vijf duimen / ende de plancken vande vallen moeten onderhalfven duym dicke wesen / ende niet syn toebehoorten vanghenberck / ende sal maecken voor 90 ponden grooten courantgheit /

actum in camere den. 24. 9bre. 1724.

*Eod. ouergebrocht het bouenstaende project van bestinghe,
wiert geresolveert te autoriseren van publijcquelijck ende minst aannemende de naeste, de voors.
bestedinge te doen. mij pnt. Charles pulinx / 1724.*

Cotte B

*Ratyfye vande reparatie gedaen aende pontons van ooskercke en coelkercke volgens de notisie
van baes Jan maertens meester schipswercker sos volght op elcken jare*

tjaer 1727	ooskercke	8: 12: 6	
	coelkercke	3:13: 8	
			12:6: 2
tjaer 1728,	oostkercke	2: 7: 4	
	coelkercke	7:12: 4	
			9:19:8
tjaer 1729	ooskercke	16:10:10	
	coelkercke	13:13: 6	
			30:4: 4
tjaer 1730	ooskercke	0:11:2	
	coelkercke	16: 1: 4	
-			16:12:6
tjaer 1731	ooskercke	58: 6: 6	
	coelkercke	0:4: 0	
			58:10:6
			127:13:2
tjaer 1732	ooskercke	4: 1: 0	
	coelkercke	2: 5: 0	
			6:6:0
tjaer 1733	ooskercke	2:16:0	
	coelkercke	17:1:3	
			19:17:3
tjaer 1734	ooskercke	26:11:3	
	coelkercke	12:14:4	
			39:5:7
tjaer 1735	oostkercke	3: 7:4	
	coelkercke	17:42:6	
			20:19:10
tjaer 1736	ooskercke	14: 0:11	
	coelkercke	1:16:0	
			15:16:11
			229:12:9

Jan maertens 1737

*hef thienste 23: 0. 0 groote / de welcke de prochiaenen beloven oncost de stadt te doen /
emmers thunner coste dus memorie*

Cotte C

De naervolgh~ende -beschatinghe van matswerck met calck steen arbeijdt orduijn, ende steenhauwers arbeijt

Matsserije

Eerst twee caeijen met hun omme keerende vlercken volghens moddel t'sament lanck 106 vo. hooghe met sijn fundamenten 7 voeten, onder dicke 5 steen boven 3 steen voor gemene dickte 4 steen dus nodigh . 60 duijst steen a j lb. wissel pr 1 000 ter platse comt 370: 0: 0

Noedigh 20 x calck a 9 guldens	30: 0: 0
sandt tot dit calck	3:6:8
arbeijdt van werck, met leggen orduijn hierin be. omen, a 7 lb. pr. 1000 steen en houden van twaeter droghe	21: 0:0
	124:6: 8

Item den arbeijdt steenhauwer tot copen de caeijsteen en crammen sal vojuste op:8: 0:0 midts het water af te treken comt sament	132: 6: 8
Item de N.' van 106 voeten dobbel caeij steenen a 10 stuijvers	8:16:8

Nota dan alsoo datter noedigh is en pafte sercken onder en nevens de padt de welcke soude belopen tot de N^o van 800 vo. dewelcke souden costen j s. den voete is 40 lb. groote, dewelcke genoechsam sullen gevonden en ter platse geleverd worden, door de prochjaenen, van Ooskercke, dus memorie en volgens presentatie

Voorts alsoo datter nodigh safl sijn, de op vullinghe van aende barens tot jeghens de caeijen, jtem nodigh slijck dammen tot macken de matsserije die sullen costen 10 ponden groots, en het op vollen de dammen tgonne sal bestaen jn wel 400 schachten aerde toe te bringhen, dat geschadt wordt ten advenante van 3 s. per schacht soo gelijk mijn heeren vande tresorie tot verhoogen de dijcken aldaer hebben bestedt bedraght 60 lb; groote, dewelcke de prochiaenen beloven oncost de stadt te doen

Jsser beschatinghe Leveren en macken vandiere

Eerst noedigh een thee van jsser, met sijn clauwen, om de brugge jn balancie te houden ter langhde van 2 1/2 vo: Dicke 4 duij. sal wegghen 168 lb. a gr. 8 groot het lb. comt te bedraghen lb. 5:12: 0 Item noedigh 35 a 40 orduijn crammen die geschadt worden te sullen costen 3 a 4 lb. 4: 0:0

comt sament 9:12:

Coperwerck

Noedigh een coper podt met een gaels en craghe die gegist woort te sullen weghe 130 lb. a stuy. comt *lb 17. 6.: 8*

*Want men begierde d'leene te
macken van eijcken vier duijm rebbe ofte
eijcken plantsoen safl costen als volght*

Nodigh 14 staenders jder van 5 vo. is 70 vo. Jtem 160 voeten al enckel plaeten is te sament *230*
vo. a 5 gr. bedraght de somme van *4:15:10*
Den arbeit met nagheis a 5 guldens per 100 vo. comt *1:18: 4*
Voorts noch de noedighe stickbanden omdat de kedts linne daer over soud leede sal vojuste met
houdt en aerbeijt *2: 0: 0*

comt 8: 14:2

Beschatinghe der timmeragie en leveren houdt

*Jnden eersten noedigh 4 swinghets jder lanck 37 voeten en tot 16 voeten lande Dicke 11 en 15 en
noch 21 vo. lanck aen het dunste eijnde 8 a 11 bestaende jder tot n^o van ... voeten*

rebben dus de vier swingheis t'sament *1324*

*Jtem het grootste hooft cromgesacht als naer stil, lanck 11 1/2 vo. 8 d te middel, breet 20 d;
aende eijnden 10 d., dicke 15 d is* *211*

*Jtem het cleijn hooft cromgesacht als naer stil, lanck 11 1/2 vo. ten middel dicke 16 en aende
eijnden 8., dicke 11 d. is* *225*

Jtem een stuck tot den broucke ofte daer... lanck 11 1/2 vo. Dicke... *165*

Eijndelinghe de geijcken twee duijm dicke plancken ter langhde van 40 vo., breedt 11 1/2 vo.

Jtem noch om belast plancken lanck 11 1/2 bredt 7 1/2 voeten comt *82*
2057

Voor de leveringhe ten prijse van 15 guldens pr. 100 vo. *51:9:6*
*ende voor den arbeit naer den eijs vande wercken te maecken en te leggen op sijn platse met
leveren de noedighe nagels en transport, Jtem het leggen abeele deck plancken die sullen gele-
vert worden emmers het werck wel en gebruijckbaer te wercken en aen slaen van tjsser a: thien
schellijnghen pr. 100 voeten rebben bedracht* *10: 5:0*

noch eenighe toe vallen op de groote vande swinghels boven de 15 guldens dus *8: 6: 8*

comt 80:1:2

Bij een gevoucht de hier vooren specifieke beschattinghe

<i>Matsერი werck en steenhauwerije</i>	<i>132: 6: 8</i>
<i>Sarcken en ardewerck tgonne werck is tot laste vande prochiaenen tot lb.</i>	<i>110: 0: 0</i>
<i>Timmerwerck</i>	<i>80:1:0</i>
<i>Jsserwerck</i>	<i>9: 12: 0</i>
<i>Coperwerck</i>	<i>17: 6:8</i>
<i>De teene jn houdt</i>	<i>8:14: 2</i>
<i>Alle dit werck t'sament cost</i>	<i>lb. 248:0:6</i>

Doet te notteeren dat het jaerlijckx onderhoudt maer en sal bestaen in alle 6 a 8 jaeren te leggen abeele deck plancken ter N^o van 280 vo. a 3 gr.: d.: vo. bedraght lb. 3:10: 0 en arbeijt 24 s. is 48 sament lb. 4:14:0 loco 35 lb. sjaers tgonne wel soude connen proberen met de reparatie gedaen siedert tien jaere... aende brugge op het sas dampoort

Endelinghe salder alle 25 jaeren een nieuwe houtte brugge moeten wesen die sal costen 70 ponden grooten jn platse van alle 18 a 20jaeren 100 ponden

Uit 17.. bestaat er een plan:

... van matswereken ende timmerwercken tot de constructie van eene draeij-brugge de welcke moet geleijt worden inden vaert van Brugge naer Sluijs, inde plaetse van de pompe ter prochie van Oostkercke

In 1762 wordt er door Eugenius Goddijn en Emanuel Van Speybrouck een begroting opgemaakt voor het bouwen van de draaibrug.

Op heden desen 2 Julij 1762 begrootinge ghemackt door ons onderschreven Eugenius Goddyn meester matsenaere ende Emannuael Van Speybrock meester timmerman tot het maeken van twee steenne hoofden met een draeijbrugghe inghevolghens ons plan hier aenghetoont dienende inde sluyssghe vaert al waer de pompe van ooskercke nu is ligghende ende sal dese bovenschreven brugghe commen te bedragen soo van arbeijts loon van madtswerck als timmer werck met het leveren van alle het noodigh houdt ende nagels als oock den noodighen calck steen en sandt dienstigh tot het tselve werck ghereserveert het noodigh iserwerck en loot en orduyn te leveren door de heeren aenbesteders met het kort houden van het waeter ende presenteren wy ondersghreven dit bovensghreven werck te maeken voor de somme van twee hondert en vifentwintigh ponden grooten corandt dus de selve lb. 225: 0. 0

Eugenius Goddijn 1762

Emanuel Van Speybrouck 1762